

GALEB

1971-72

GALEB MLADINSKA REVIJA

Leto XVIII
Številka 8
Maj 1972

Mesečnik (8 številk)

Izdaja:

Založništvo tržaškega tiska, Trst

Glavni urednik:
Lojze Abram

Odgovorni urednik:
Albin Bubnič

Uredništvo in uprava:
Ul. G. Amendola 12
34134 Trst - tel. 415534

Tiska:
Graphart, Trst

Naslovna stran:
Marko Zubalič
5. razred
osn. šole Sv. Frančišek

Posamezna številka:
150 lir

Letna naročnina:
1200 lir

Vsebina

Angelo Cerkvenik: Maričina skrivnost	177
Črtomir Šinkovec: Ptičja svatba	182
Danilo Gorinšek: Rak	182
GALEB z novo platnico	183
Danilo Gorinšek: Marinček in maček	184
Vojan Arhar: Murenček	185
Vojan Arhar: Basist	185
Ivan Matičič: Prvič z železnico	186
Meta Rainer: Basen o medu	188
Vojan Arhar: Kakteje	189
Stana Vinšek: Balada o breskvah	190
Črtomir Šinkovec: Močnejši kot lev	192
Miro P.: Indijska naočarka, osa in bogomolka	194
Danilo Gorinšek: Mavrica	195
Angelo Cerkvenik: Medvedja usluga	196
Ivan Furlanič: Vojko Cesar	199
Fran Roš: Dorica pojde na morje	200
Valentin Polanšek: Naša krava	201
Nikolina Karković - Zega: Črni krokar	202
Vera Pipal: Barbika je bolna	204
Kajetan Kovič: Zdravilo	205
Šolarji pišejo	205

Angelo Cerkvenik

Illust. **Milko Bambič**

Kar zaman iskali so po svetu tujem...

V jeseni se je Mariča vpisala v gimnazijo. Stanovala je v Kopru pri teti Mariji in ujcu Florijanu. Vid se ji ni ne zboljšal ne poslabšal, bolečine v očeh pa so se, zdaj močneje, zdaj šibkeje, še vedno oglašale. Gledanje »skozi šivankino uho« ji ni delalo nemotljivih težav. Lahko se je zanesljivo gibala celo v najprometnejših ulicah. Niti učenje je ni prehudo utrujalo. V ničemer ni zaostajala za svojimi součencini in součenkami. Ravno nasprotno, v marsičem jih je prekašala, zlasti v resnosti pojmovanja življenja in v prizadevanju za večje učne uspehe. Le matematika ji je semtertja še hodila navzkriž. Z vztrajnostjo, prizadavnostjo in s pomočjo uvidevnih tovarišev in tovarišic, ki so v matematiki imeli srečnejšo roko, se je le nekako izogibala pogubnim čerem. Profesor matematike ji je, ker je bila v drugih predmetih prav dobra, v nekaterih celo odlična, tu pa tam pogledal skozi prste. To ji ni bilo pogodu, dozdevalo se ji je namreč, da uživa nekakšno izjemno pravico, kar je — je menila — bilo krivično naproti drugim učencem. Poleg tega je domnevala, da se profesorju smili, kar jo je vedno znova opozarjalo na dejstvo, v resnici pa le na njeno sklepanje, da ni polnovredna članica človeške družbe. Profesor je v resnici konec koncem upošteval le, da mora Mariča pri učenju premoščati neprimerno hujše težave ko drugi dijaki.

Konec februarja je Gorjanec zasledil v nekem tržaškem časniku novico o shodu očesnih zdravnikov v Trstu, na katerem so se zbrali zdravniki, izbranci z vsega sveta. Njegovo pozornost je zbudila vest, da se posveta udeležuje tudi dr. Djuro Vučić, sarajevski očesni zdravnik mednarodnega slovesa. Kaj ko bi ga obiskal? Ali bi ga sploh sprejel? Če je res tako slaven zdravnik, je prejkone tudi velik človek, in če je velik človek, je po vsej verjetnosti preprost, dober, kratko in malo: zares človek, je sklepal Gorjanec. Ali naj gre po Maričo in mu

jo predstavi? Ne, rajši ne. Ne sme ji zbujati morebitnih praznih upov. Mogoče je ne bi hotel ali ne bi mogel pregledati. Pametnejše bo, če bo najprej sam potrkal na njegova vrata. Potem bo videl, kako in kaj. Pogovoril se je z Zalko in se pri priči napotil v Trst. Zglasil se je na jugoslovanskem konzulatu, kjer so mu rade volje šli na roko in mu nele povedali, v katerem hotelu dr. Vučič biva, marveč so zdravniku tudi telefonirali in ga vprašala, ali bi privolil v pogovor oziroma v snidenje z Gorjancem in njegovo, skoraj popolnoma slepo hčerko. Dr. Vučič se ni niti za trenutek obotavljal. Koj je privolil v sestanek ter določil dan in uro pogovora v hotelu, v katerem je prebival.

Marko se je, ves vesel, vrnil domov. Spotoma se je ustavil v Kopru in obiskal v gimnaziji Maričo. Ravnatelj ji je odobril dan dopusta.

Čez dva dni sta se napotila v Trst. Vzela sta, kajpada, s seboj vso dokumentacijo dr. Kuna in Habersohnovega zdravilišča ter jo z mešanimi občutki, z upi in dvomi, mahnila proti hotelu, kjer je bival dr. Vučič. Mariči se je zdelo čudno, da je ni nihče, ne zdravnik ne kakša zdravstvena ustanova, opozoril na dr. Vučiča.

Mariča je, ko je stala pred vhodom v njegovo sobo, trepetala. Tudi Gorjanca je bilo nekako strah, kolena so se mu šibila.

Potrkal je na vrata, rahlo, prerahlo potrkal... Nič.

»Potrkaj glasneje!« je zašepetala Mariča.

Potrkal je glasneje.

»Vstopite!«

Vstopila sta. Uzrla sta mršavega šestdesetletnika, bolj majhnega kot velikega. Imel je bujne, srebrno sive, nazaj počesane, za spoznanje valovite lase, bil je gladko obrit, le nad očmi so se mu košatile goste, še vedno črne obrvi, izpod katerih so ju prenikavo gledale temno rjave, skoraj črne oči.

»Usedita se!« ju je povabil. »Gorjanec, ali ne?«

»Da, gospod doktor.«

Medtem se je zdravnik že zagledal v Maričine oči. Videti je bil prijazen, domač, prijeten, nekako prikupen. Komaj zaznaven nasmešek je Mariča pomirjeval in ji vlival pogum.

»Pa poglejmo,« je rekel in vzel v roke zdravniško dokumentacijo. Usedel se je in prelistaval zdravniška izvida, kar je trajalo precēj dolgo. »Hm, da... Dva zares priznana in zmožna strokovnjaka, pa vendar dva izvida, ki se ne ujemata, ta tako, drugi malo drugače... Mogoče je res, kar meni prvi ali drugi, nemara pa tudi ne... Nihče se tako lahko ne zmoti kakor zdravnik ali veterinar, zakaj bolezni govori svoj, pogostoma različen jezik. Njeno obličeje je varljivo, varljivo kakor obličeje izkušenega diplomata, še bolj, še vse bolj...« je mrmral v srbohrvaščini.

Stopil je k Mariči in ji pozorno pogledal v oči. Dvignil je očesni veki. Mariča je zaznala, da mu roka drgeta.

»Ne vem, res ne vem. Nič določenega ne morem reči. Vesta kaj? Mrebiti lahko prišla konec tega meseca k meni v Sarajevo? To bi vama lahko, po načančnem pregledu, povedal kaj določnejšega.«

»In stroški, gospod doktor?« je vprašal Marko.

»Ste socialno oziroma zdravstveno zavarovani?«

»Nisem. Kmetovalec sem. Vendar bi lahko prenesel kak milijon...«

»O... o...« se je začudil zdravnik. »Kak milijon! Ne bo treba toliko. Plačali boste toliko, kolikor plača zavod za socialno zavarovanje za svoje zavarovance. Bom že jaz poskrbel za to.« Nato je nekaj trenutkov o nečem premisljeval, pogledal Gorjanca in ga vprašal: »Povejte mi, Gorjanec, zakaj niste že prej prišli k meni! Razumem, da ste se najprej obrnili na zdravstveni dom, na dr. Kuna v bližnjem Trstu, ne vem pa, zakaj je bilo potrebno romati v Švico. Morebiti niste verjeli, da bi utegnili tudi mi doma kaj opraviti, a?«

Namesto očeta je naglo odgovorila Mariča:

»Verjemite, gospod doktor, da sem se tudi jaz prav tako vprašala. Vprašala sem se, zakaj nama ni nihče svetoval, naj bi se napotila v Sarajevo.«

»Razumem, razumem...« se je malce otožno nasmehnil zdravnik. »Takšni smo pač! Nisem trdil in ne trdim, da sem kak genij, upam pa, da ne zaostajam v znanju in praksi ne za Habersohnom ne za njegovimi specialisti, zares slovenskimi zdravniki.« Samo to je rekel, čeprav bi bil lahko povedal, da je že večkrat zdravil in tudi ozdravil kakšnega švicarskega bolnika, pa ne samo švicarskega, marveč tudi marsikaterega bolnika iz drugih evropskih dežel. Da, k njemu v Sarajevo so prihajali celo bolniki z one strani Atlantika.

»O, gospod doktor, ko bi bila vedela...«

»Nisem užaljen, tega ne smeta misliti. Poudariti pa moram še enkrat, da ne morem ničesar določnejšega obljudbiti. Reči vama smem le, da ne smeta obupati. Nekje je bilo nekdaj rečeno in pozneje zapisano, da vera premika gore, jaz pa pravim, da upanje obuja mrtve... Mislim, da smo domenjeni. Konec tega meseca pridita k meni v Sarajevo.«

»Konec tega meseca?« se je boječe oglasila Mariča. »Gospod doktor, ali ne bi mogli odložiti do konca junija, ko se bodo začele šolske počitnice? Utegnilo

bi se primeriti, da bi morala ponavljati razred, če bi morala med šolskim letom nekaj tednov ostati v Sarajevu.

Dr Vučić se je nasmehnil.

»Prav, pa zadnje dni junija! Več ko gotovo je, da se boš mudila pri nas najmanj štiri tedne,« je privolil. »Tukaj imata natančni naslov.«

Napisal je na listek naslov in jima ga izročil. Segel je obema v roke, se prikupno smehtjal in dejal:

»Na svidenje in upajmo!«

Mariča bi bila najraje zaihtela, zajokala od veselja. Nikdar po tistem nesrečnem večeru ni namreč tako trdno upala kakor v trenutku, ko ji je dr. Vučić segel v roko in poudaril: »... in upajmo!«. Tudi v Gorjančevem srcu je zbrnela struna, oglasila se je tiha, up zbujajoča melodija.

Mariča je s prav dobrim uspehom končala prvi gimnaziski razred in se koj pripravila za odhod v Sarajevo. Spremljala sta jo oče in stric Jurij, ki si nikakor ni mogel oprostiti, da je prezrl pri iskanju očesnih zdravnikov dr. Vučića, o katerem je menda bil prebral v »Ilustrirani politiki« obširen članek.

Dr. Vučić je sprejel Maričo, kakor da mu je davna prijateljica, če že ne kar bližnja sorodnica. Po dolgotrajnem in temeljitem pregledu je izjavil:

»Poskušal bom in upam, da mi bo uspelo. Še več ko upam, skoraj prepričan sem. Za zdaj bom skušal popolnoma pozdraviti le desno oko in omiliti ali celo izločiti bolečine tudi v levem očesu.«

Marko in Mariča sta privolila v težavno in tvegano operacijo.

»Če bo uspela operacija desnega očesa, bom skušal čez leto dni ozdraviti še drugo oko,« je obljubil.

Zdravljenje, zlasti pa čakanje, je bilo daljše, kot je Mariča pričakovala.

»Da, Mariča, čakati moramo. Čakanje je nekakšna po pol sestra upanja,« se je dr Vučić pošalil in jo potolažil.

Čakanje je bilo, najbolj še prve dni, prav težko. Po odhodu očeta in strica se je sprva čutila močno osamljeno. Kmalu pa se je zblížala s tovarišicami, ki so prav kakor ona, upale in čakale. Z nekaterimi se je sprijateljila. Tako je čas tekel hitreje. Medtem je dr. Vučić opravljal številne preglede in ji dan za dnevom določne zagotavljal, da se ji obetajo precjénje možnosti ozdravitve. Slepemu je verjela, čedalje bolj ga je spoštovala, ne samo spoštovala, vzljubila ga je, enako kakor številni drugi bolniki. Za vsakega bolnika se je tako zavzemal, kakor da gre za njegov lastni vid ali za vid njegove hčerke. Z bolnikom vred je trepetal in upal. Kadar mu se kakšna operacija ni posrečila, kar se je le izjemoma in prav poredkoma primerilo, ga je obšla huda žalost.

»Kako nebogljen sem, pa si domišljjam...« se je grajal, a ne pred bolniki. Bolniki ne smejo izvedeti za kak tak neuspeh, je menil, pa ne morda zaradi tega, ker bi si pri njih zmanjšal ugled, ne, pač pa zaradi bojazni, da ne bi izgubili upanja... Kljub njegovim ukrepom so bolniki le semtertja zvedeli za kak tak izjemn neuspeh ter so ponavadi menili:

»Pri meni mu bo uspelo!«

Končno je po nekaj več ko štirih tednih napočil dan, ko je Mariča legla na operacijsko mizo.

Dr. Vučić ji je po nekaj več ko dobrem tednu previdno snel zavarovalno obvezno. Mariča je z desnim očesom pogledala v beli svet malo tako kakor nekdaj, ko je še ni bila prizadela črna slepota. V srcu je prešerno zaukala, stisnila zdravniku roko in mu jo poljubila.

»Kako naj se zahvalim, kako...« je, hlipajoč, trepetala.

Tudi doktor je komaj obvladoval svoja čustva, tudi njemu so silile solze v oči, čeprav je bil navajen na podobne »izbruhe« veselja.

»Mariča, tvoje veselje mi je najlepše, najbogatejše plačilo!«

Brzjavili so očetu in stricu. Prihitela sta v Sarajevo. Doktor je moral sprejeti stričeve povabilo na večerjo v eni najrazkošnejših sarajevskih restavracij, menil pa je:

»Ljubše bi mi bilo, če bi ta denar, ki ga bomo tukaj zapravili, poklonili kliniki!«

»Klinika bo dobila več, kot znašajo izdatki za to skromno večerjo,« je obljubil stric in obljubo izpolnil.

Ob slovesu je doktor naročil Mariči:

»Mariča, v semestrskih počitnicah pridi k meni na pregled. Upam, da bomo lahko k letu pozdravili še drugo oko!«

»Gospod doktor, zdi se mi, da vidim tudi na levo oko. Dozdeva se mi, da vidim skoraj tako dobro, kakor sem videla, preden me je prizadelo tisto usodno besedo od otroštva.«

»Reči hočeš, da nisi več otrok,« se je pošalil dr. Vučić. »Sicer pa, ko boš dobila predpisane naočnice, boš videla bolje.«

»Mariča ni, mislim vsaj,« se je oglasil Marko, »nikdar bila pravi otrok, vsaj ne tak, kakršni so drugi otroci.«

Mariča, Marko in stric Jurij so se prisrčno poslovili od doktorja, tako prisrčno, kakor da so že davni prijatelji, skorajda pobratimi.

Poslej se je na Gorjančevini, ko so Maričo obiskovali njeni nekdanji součenci in součenke, pogostoma oglašala harmonika in pesem, poslej se je dan na dan razlegala tja do vrha Gadjega brega Maričina in Zalkina pesem, poslej je nemara celo pošumevanje gozda spremjalo njuno pesem, njun prisrčni smeh...

Ptičja svatba

Tam nekje za Tihim dolom
prirede gozdov občani
svatovanje pod topolom.
O, le kdo so tukaj zbrani?
Tisoč ptičkov. Od kraljičkov
pa do vrabcev in do srank,
ki prišli so s sedmih gričkov,
z njimi čuk, ta nočni vrag.
Krokar izbran je za mesarja,
oca ježek za stražarja:
kdor ni vabljen bil v gosti,
sline naj doma cedi!
To so medved — potepuh,
jazbec, znani nočni tat,
pa dihur, ta grd smrduh
in še kunina svojat,
tudi volk, ta požeruh,
ki pospravi vse do muh.
Če na svadbo jo primaha
zvitorepa rjava snaha,
sama pila bi in jela,
sebi dober tek želeta.

Danilo Gorinšek

R A K

Rak, ne ubežiš mi zdaj,
brž mi svoje škarje daj!
Rak si misli: Nič ne bo!
Hitro splava pod vodó,
smuk! — pod kamnom že čemi,
škarje predse v bran moli...
Ponj posežem — rak se upre:
»Škarje dam ti, sebe — ne!«
Rakove zdaj škarje imam,
rak pa živ ostal je tam,
v brk se mi smeji lahkó —
nove škarje mu zrastó ...

Ilustr. Bine Rogelj

V prihodnjem letniku »Galeb« z novo platnico

Tudi letos je nagradni natečaj za osnutek nove platnice GALEBA lepo uspel. Uredništvo je sicer dobilo nekaj manj risb kot lani, vendar so bile vse zelo lepe in ljubke, tako da je bila naloga komisije, ki je osnutek izbirala, precej težavna. Po prvi izbiri jih je, izmed 57 osnutkov, bilo šest takih, ki so se komisiji zdeli najboljši. Osnutke so izdelali Mirjam Kandut (5. r. Sv. Ivan), Nežka Škabar in Suzana Škabar (2.r. Repentabor) Aleksander Beltrami in Marko Ternovec (1. r. Rojan) ter Pavel Sancin (4. r. Dolina). Od vseh teh je komisija končno izbrala osnutek z označko »Po jezeru, bliz Triglava«, ki ga je izdelal:

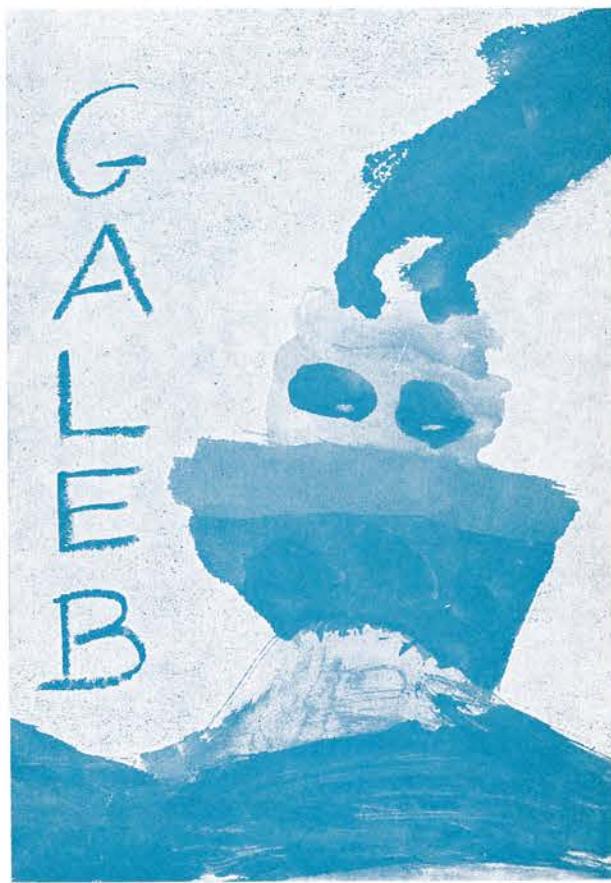
MARKO TERNOVEC

učenec 1. razreda osnovne šole

v ROJANU

Zmagovalec natečaja prejme bogato nagrado in sicer zbirko lepih slovenskih knjig. Kar pa je najbolj važno, bo njegov izdelek v prihodnjem letniku 1972-73 krasil platnico Mladinske revije GALEB. Pridnemu Marku Ternovcu iskrene čestitke!

Za sodelovanje pri vsakoletnem nagradnem natečaju za platnico GALEBA gre pohvala tudi vsem ostalim šolarjem, ki so se vestno potrudili in poslali svoje osnutek. Uredništvo je namreč iz Doline dobilo 22 osnutkov, iz Rojana 11, iz Doberdoba 7, z Repentabri in od Sv. Ivana po 5, od Sv. Ane 3, iz Ul. Donadni 2 in iz Mačkovej ter Barkovej po enega. Uredništvo se zahvaljuje tudi učiteljstvu, ki je znalo vzbuditi pri svojih učencih zanimanje in prispevalo k uspešnemu zaključku letošnjega nagradnega natečaja.

Martinček in maček

Velik maček, pravcat orjak svojega rodu, se je leno plazil blizu nekega na pol podrtega zidu. Lačen je bil, da mu je krulil želodec, in ko je tako oprezoval za plenom in požiral sline ob misli, da bi iztaknil vsaj kakšno drobno miško, mu je bilo hudo, da še nikoli tega. Za hip je obsedel pod zidom, zamíjal in se zasanjal v slastno pojedino, kakršna bi bila zdaj taka miška. Tedaj pa mu je spet želodec neusmiljeno zakrulil, zdrznil se je in se zbudil iz sanj. Nobene miške ni bilo daleč naokoli! Nobene miške — naj je še tako požiral sline in naj so ga še tako držale skomine.

»Oh, če že ni nobene miške — karkoli, samo da je za pod zob!« je spet pomislil. In glej! tisti mah je zagledal pred seboj na zidu — martinčka, ki se je grel na toplem soncu. Hop — že je skočil veliki maček nadenj in ga s kreplji zadržal, da ni mogel ubežati. Brž se je lotil ubogega martinčka. Kar glavo bi mu bil odščipnil, da ni martinček v smrtnem strahu zastokal:

»Nič se, maček, ne nasitiš,
če mi glavo pokončaš.
Rajši najprej rep pohrustaj
jesti trikrat več imam!«

Maček je osupnil, ko je slišal, kaj mu je nasvetoval martinček. Za hip je okleval in tuhtal, kaj bi in kako, nato pa ga je premagala požrešnost. Pomislil je: martinček ne žlobudra kar tako tjavdan — rep je zares za tri glave in končno za repom lahko použijem še glavo — saj nima nog, da bi mi mogla ubežati. In je zamijavkal martinčku:

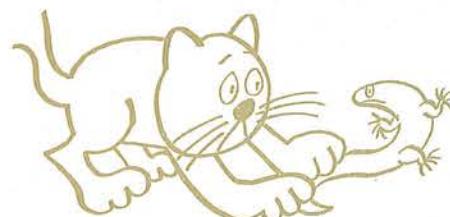
»Najprej rep mi daj — mjav mjav —
potlej glavo — tudi prav!«

Martinček se je urno obrnil in lakotni maček mu je že hlastnil po repu — štrc! mu ga je odščipnil. Toda glej: medtem, ko je velik maček jel goltati rep martinčka, pa jo je le-ta kakor blisk odkuril v svojo luknjico sredi razpadlega zidovja.

Maček je od neznanskega presenečenja tako zazijal, da mu je repek pobeglega martinčka kar štrbunknil izpod zob. Zakaj niti najmanj ni bil pomislil na to, da bi mu utegnilo ubežati, kar je ostalo za martinčkom.

In ko je tako zaprepaščen in odprtih ust zabuljil svoje oči v razpadlo zidovje, je martinček še za hipec pomolil glavo iz svoje luknjice in se porogal mačjemu traponu:

»Glave ti zato ne dam,
ker jo rajši sam imam.
Rep pa kar obdrži zase —
meni nov in lepši zraste!«

Murenček

KOTIČEK ZA NAJMLAJŠE

Murenček, boječi striček,
se poda na krov griček
in zapoje: »Čri, čiri,
tople zvezdne so noči!«

Mesec, netopir, kresnička,
čuj, polušajo le strička,
ki veselo: »Čri, čiri«
v poletno noč cvrči!

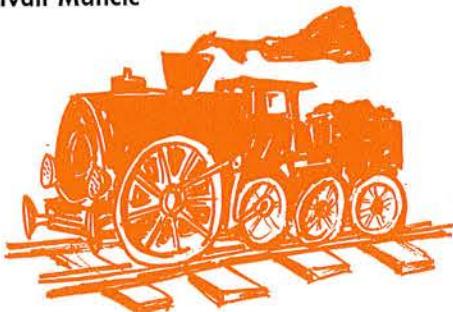
BASIST

MEDVED GRMAR
KRALJ MED BASI,
DREVI PEL JE
TAM NA JASI.

ŠEL POSLUŠAT
SEM MEDVEDA,
PLAČAL KARTO:
LONEC MEDA.

RES ZAPEL JE
LEPE VIŽE,
NAJ MEDU SE
ZDAJ NALIŽE!

Prvič z železnico

Takrat sem bil dopolnil deset let. V osnovni šoli na Uncu sem opravil štiri oddelke, kar je pomenilo tedaj štiri razrede. Mati mi reče:

»Suh si in slaboten, za trdo kmetsko delo ne boš. Zato te bomo dali v Ljubljano, morda si boš z glavo prej pomagal kot z rokami.«

Samo gledal sem jo, nič ji nisem rekел. Naslednji dan me pelje h krojaču na Unec, napravil mi bo novo obleko, se zelo mudi. Kmalu zatem me odpravijo. Ljudje so se prišli posloviti: »Ijoj, Cvirgljev Janezek odhaja v šolo v Ljubljano, najbrže bo gospod!« Bratci in sestrice se smejejo in jokajo, vsi so iz sebe. Je bilo že temno, ko se odpravimo na Rakek na železniško postajo. Ijoj, koliko vlakov sem že videl, saj ravno mimo našega vrta vozi železnica. Toda peljal se nisem do tistega dne še nikoli z železnico. Ob enajstih zvezcer odpelje vlak, mi smo pa čakali v čakalnici že ob desetih, da ne bi zamudili.

Vlak prihaja iz Postojne! Hitimo k vlaku, kjer se poslovimo od spremljevalcev, nakar se dvigneva z materjo v vagon. Na vsaki postaji stoji precej časa, da mu naložijo raznega blaga, celo hlode. Ta vlak je bil pol potniški, pol tovorni.

Z materjo sedeva k oknu, kar je bilo meni zelo prav. Oh, edina sreča, da ima vagon okna, da se lahko ven gleda. Kar naprej gledam ven. Mimo naše-

ga vrta se peljemo, našo hišo vidim, čeprav je tematno, našo vas lvanje se lo vidim, hišo za hišo. Zatem nas zagrne gozd, drevo za drevesom šviga mimo; ijoj, kako vse čudno dirka! Z voliči sem se vozil, na visoko naloženem voznu sem čepel zgoraj na senu. Oče je poganjal vola, ki sta počasi migala, voz se je pa gugal, glave sta tiščala k tlom. Nikamor nismo prišli, peš bi mnogo prej prišel. Tu v vagonu pa taka dirka. Mati se nič ne ozira ven, le mene pogleduje in dremlje ta božja žena; debele jagode rožnega venca prebira v rokah. Ona se je že večkrat peljala z železnico.

Postaja Planina, zopet odlaganje in nalaganje. Potem skozi gozdove do Logatca. Po dolgem postanku zopet skozi gozdove do Verda. Od tu vidimo daleč doli v dolini luči, tam je Vrhnik. Gremo naprej, gozdov ni več; pridemo na postajo Borovnica. Zatem se peljemo čez velikanski most, viadukt, speljan čez veliko dolino. Gledam, gledam, takega mostu še nisem videl, kje neki!

Skozi Preserje se po nekaj postajah približamo Ljubljani, ki jo osvetljuje žar neštevilnih luči.

Na ljubljanski postaji obstanemo, ko se že dobro dani. Z Rakeka do Ljubljane smo se vozili blizu šest ur, domala vso noč. Spravimo se dol. Mati me trdno drži za roko, saj ima prav. Obojavljjam se, vse me zanima. Najprej si

ogledujem karbidne lanterne, takih luči še nisem videl. Potem se zagledam v generale.

»Mati, glejte, koliko je tukaj generalov!«

V naše kraje so prihajale čete streliat, zato sem generale poznal.

»E, beži no, tepček, to so postrežki,« mi odvrne mati.

»Joj, pa imajo tako lepe kape!«

Prideva ven iz kolodvora, v mesto. Kakšna gneča ljudi se sprehaja gor in dol. Joj, kakšne velike in visoke hiše! Štiri iz naše vasi bi lahko naložil drugo

na drugo, da bi lahko zaledle za eno hišo tukaj. Ves sem iz sebe. Srečava vrsto čudnih gospodov, v plaščih do tal, plave barve, na glavi čudno visoke plave klobuke. Mati mi reče:

»Odkrij se! To so gospodje iz lemnata, ti bodo peli nove maše.«

Vzamem klobuček z glave in gospode z občudovanjem gledam. Eden izmed njih me potreplje po glavi in prijazno reče:

»Glej, fantek, če boš priden, boš tudi nosil čez leta cilinder na glavi.«

Polagoma prideva z materjo v Rožno ulico k teti. Tu naju prijazno sprejmejo. Mati jim izroči polno košaro mesnin in drugih jestvin. Toda komaj se dobro pozdravimo, se že izmažem. Ven na ulico tečem in po ulici gor in

dol. Nič ne vidim, nič ne najdem. Iz hiše stopita mati in teta in me kličeta.

»Ja kaj ti pa je? Pridi nazaj, pridi!«

Pridem in rečem: »Vojška godba igra, igra, a je nikjer ne vidim!«

Tetka se zasmeje: »Kaj poznaš ti vojaško godbo?«

»Kajpak jo poznam, saj je že večkrat igrala skozi našo vas.«

»Čakaj, čakaj, ljubi moj, ti jo počažem.«

Tetka me prime za roko, me popelje noter v vežo, kjer odpre neka vrata in mi namigne, naj pogledam noter. Neka čudna trikotna miza sredi sobe, pokrov mize je visoko dvignjen, zraven pa sedi neki gospod in z obema rokama tolče po nekih belih in črnih palčkah, vdelanih na mizi. Tetka me potisne od zadaj naprej v sobo, tako da lahko od blizu gledam, kako to gre. Strašanski glasovi vrešče in se razlegajo po sobi in ven. Gospod tolče, razbijja, nagiblje se dol, gor, potem na desno, na levo. Čisto sem iz uma, v meni se nabira, da bom nekaj zakričal ali pa zajokal. Tetka me prime za roko in popelje ven. Smeje se in mi reče:

»Vidiš, ljubček, to je pa naša vojaška godba, ki ji pravimo glasovir.«

Nič ne rečem, čeprav bi ji rád povедal, da se tukaj čudeži dogajajo. A ji ne znam tega povedati, ker me je ta vojaška godba spravila čisto iz uma.

Naslednji dan me pelje mati v šolo Na Grabnu, da me vpíšejo. Neki gospod je sedel v veži pri dolgi mizi in vpisoval nove učence. Mati mu da moje šolsko spričevalo z Uncu in pripomni, da bi bilo lahko boljše.

On se nasmehne in reče: »Ah, na to se tu ne oziramo, kako je bilo, ampak videli bomo, kako se bo šolal tu. Na Uncu je osnovna ali ljudska šola, tu je pa meščanska. Tam je izdelal dečko štiri razrede, tu ga pa bomo vpisali v tretji razred. Zakaj? Zato, ker se s tretjim razredom prične poučevanje nem-

škega jezika. Zatem ko opravi tu z dobrim uspehom četrti razred, ga oddamo v srednjo šolo, kjer se v drugem razredu že poučuje slovenščina, nemščina in latinščina. He, fantek, zdaj vidiš, kaj vse te čaka.«

Z materjo se posloviva od prijaznega gospoda in greva.

»Vidiš, sinko,« mi reče mati, »kaj nama je povedal gospod. Tu v Ljubljani so same učene šole in učeni ljudje. Dobra se boš moral oprijeti učenja, da boš lahko zdelaval. Seve, teti Jerci bom morala reči, da te ne bodo smeli držati zase za pomoč pri gospodinjstvu in za kakšna druga umazana dela, v šoli boš pa nazadoval. Saj jim bomo dajali

v živežu namesto v denarju. Glavno, da boš ti napredoval in da bo nekaj iz tebe.«

Dolga je bila pot. Šolale so me šole, še več in temeljiteje me je šolalo življene.

Ilustr. Božo Kos

Meta Rainer

BASEN O MEDU

Muha v shrambo prileti
zum zum zum zum:
»Tu medica mi diši,
pila bom bum bum!«

Osa se podi za njo
zum zum zum zum:
»Ta medica moja bo,
jaz jo bom bum bum!«

Že je zraven suh komar
zum zum zum zum zum:
»Kaj pa vam medica mar??
Sam jo bom bum bum!«

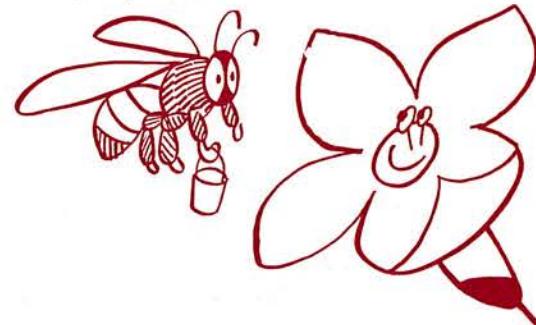
Pa še čmrlj tolst je iu
zum zum zum zum zum:
»Požeruh, vsi domu,
proč od tod, bum bum!«

Velik sršen koj za njim
zum zum zum zum zum:
»Družbe tukaj ne trpim,
zame je bum bum!«

In začne se hud prepri
bum bum bum bum,
vsi spuste domov se v dir
zum zum zum zum zum...

Kdaj, čebela, boš pa ti
medek svoj bum bum?
»Joj, na delo se mudil!«
Zum zum zum zum zum...

In čebelica zum zum
odleti na cvet,
da bi mogli vsi bum bum
njen presladki med!

Vojan Arhar

ZANIMIVOSTI

KAKTEJE

Domovina kaktej je prav- veda so tako velike kakteje zaprav področje Srednje že zelo stare.

Amerike, uspevajo pa tudi Evropa se je s kaktejami drugod, ker nekatere vrste seznanila v času odkritij, naprenesejo dokajšjo pripeko kar so se tudi ljudem v Stanin precešjen mraz.

Botaniki poznajo nad ti- Cvetovi kaktej so običaj- soč vrst kaktej, ki se med no zelo lepi, čeprav ne cve- seboj tako po obliku, kot po to dolgo. Neka vrsta kak- velikosti, močno razlikujejo. tej cvete le nekaj ur okoli V nekaterih zemeljskih pre- polnoči. Pri cvetovih kaktej delih rastejo ogromne ste- naletimo na vse mogoče bričaste kakteje velikanke, barve in barvne odtenke, ra- visoke tudi 15 in še več me- zen modre. Ker so cvetovi trov, ki imajo pri tleh tudi kaktej zelo medoviti in ne- nad en meter premera. Se- kateri med njimi tudi lepo

diše, jih radi obiskujejo in o- pršujejo blesteči kolibriji, vešče in druge žuželke ter netopirji.

Čeprav so nekatere kak- teje zaradi svojih vodic ne- koliko neprijetne, so ven- darle tudi zelo koristne. Ne- katere med njimi vsebujejo v sebi toliko vode, da nudi- jo žejnemu popotniku izda- ten okrepljen napoj. Dru- ge spet dajejo sladke sade- že, ali pa njihove poganjke uporabljajo kot sočivje. Ne- katere kakteje pokladajo ži- vini kot pri nas travo in se- no. Tiste vrste kaktej, ki ima- jo nekakšno voščeno oblo- go, služijo kot naravne ba- kle. Poleg tega nam kakte- je služijo tudi v zdravilstvu, posebno za bolezni srca, ker vsebujejo kemikalije za izdelavo ustreznih zdravil. Nekatere kakteje nam daje- jo vlakna za izdelavo obla- cil, iz nekaterih drugih vrst pa izdelujejo lepe palice.

Pri ncs gcjimo kakteje predvsem kot okraske sobne cvetice. Kakteje potrebujejo predvsem svetlobo in toploto ter zmerno zaliva- nje. Škodujejo pa jim prah in rastlinske uši.

Balada o breskvah

Tomaž je prinesel sosed Tine,
ko vrnil se je iz Dravinjske doline,
zavitek mal', novice nevesele
in breskve tri, rdeče, dozorele.

Z okorno roko piše žena Minka,
ki dom mu var'je in pestuje sinka
»Še smo doma, še niso nas pregnali,
bojim pa se, da bodo nas izdali.

A nič ne maraj! Trda, tuja sila
mordà nas strè — ne bo pas uklonila.
Če gledam z naše gorce do obzorja,
vem, da boriš v gozdovih se Pohórja.

Z razpotja smo prišli na pravo često
in vem, da stopil si na pravo mesto.
Nad nami se usoda bo spolnila.
Kot Ti pa vse kar morem, bom storila.

Z vsem srcem sem pri Tebi in pozdrave
pošiljam Ti tja v pòhorske goščave.
Ostani zdrav! In za priboljšek mali
so dedek tele breskve Ti nabrali.

Se spomniš, ko pomladi so cvetele?
Rdeče kakor kri so poleg bele
se češnje postavljalé. In rdeče
so naše breskve, sladke in dehteče.

Ostani zdrav! Ko bi le breskve skoro
obiral v gorci sam pod Sladko góro.
Jesen je zdaj. Otrok je brez očeta
in kdo ve, kaj se nam še vse obeta.«

Kurir Tomaž prebral je pismo žene,
vzel v roke breskve. Jedel ni nobene.
Zvečer odšel je spet na pot čez griče.
V brezzvezdno noč. Ko vedno sam.

Brez priče.

Brezskrbno gre Tomaž. Potí so znane.
Že uro, dve korači. Kar zamane
spomin na dom ga. Z žuljavo desnico
prelomi breskev, vrže v mah koščico.

»Še eno bom. Za žejo. Ti rdečka! Sladka
kot moja Minka in kot ona gladka.
Kdaj trgal vas bom spet na naši gorci? —
Kam so speljali nas ti švabski norci...«

Kaj naj bo to? Za hip Tomaž se zmede.
Nanj plane izdajalec iz zasede.
Nem boj na nož. Besede ni nobene
tam, kjer premoč ob enega zadene.

Poslednja breskev, rdeča kakor rana,
s Tomažem tu bilá je zakopana.
»Zakrijte sled. In v jamo brž mrlica.
In poravnájte prst — naj nič o njem ne
priča.«

Le košček grude stiska v mrtvi pèsti —
kurirska pošta v naši je posesti.«
Zaziblje gozd Tomaža v večno spanje,
a duh njegov že snuje maščevanje.

Tomaž je mrtev. Minka je izgnana
in domačija tujcu je predana.
Na tujem žena je izgubila sina:
»Kaj naj še dam ti — kaj še, domovina?«

Vrnila se je. Prazen dom jo čaka.
Ni sina. Ni Tomaža, siromaka.
Vprašuje vsepovsodi, vseokoli —
za njim sledú ni, naj gre kamorkoli.

Ubit? Zajet? Tovariši molčijo.
Na Pôhorju gozdovi zašumijo.
Kurir Tomaž globoko v zemlji spava.
Nad jamo gosta zeleni se trava.

»Kje ste ga zadnjíč videli?« — »Odšel
je s pošto. Isto noč zajel
sovražnik vso je našo postojanko.
No, ni tako?« — Molči še sosed Stanko.

Pred Minko obledijo vsi obrazi;
a nje beseda jih kot bič oplazi,
ko srce krči v grozi se in boli:
»On, izdajalec? Ne — Tomaž nikoli!«

Če vi ne veste zanj, ga jaz bom nášla.
In strta žena pred možmi je zrasla.
Pustila dom, zaprla je preddvorje
in z mesta je krenila na Pohórje.

»Tomaž moj mož.« Skalí se ji pogled.
»Odkar si šel, prešlo je sedem let.
A dvojno štejejo ta leta vsa
po tem, kar nam prinesla so gorjá.«

Kaj je s teboj? Vsaj známenje mi daj,
če te več ni, da bom spoznala kraj,
kjer zdaj ležiš. Veš, le :akó midvá
poslednjíč svoj pokòj bova našlá.«

Med smreke tava, brinjeve grmiče,
med bukve, bore — verne, neme priče.
To mrke priče so in so molčeče.
A kaj — med njimi — sveti se rdeče?

Zeleno smreče tamkaj se razgrinja
in ženi dih zastane in stopinja.
Zdaj — breskev tu stoji — kot zvesta
straža na tihem grobu zvestega Tomaža.

Z rokama Minka išče si oporo:
»Le-take rastejo pod Sladko góro!
Samó ob naši rastejo pečini —
ni jih drugod v vsej Dravinjski dolini...«

V rdečem cvetju breskev širi veje.
Skoz smreče vetrček lahno zaveje,
da ženi cveti padajo na glavo —
in Minka zruši se v zeleno travo.

Vedó vse to ljudje zdaj v vinográdih,
vedó vse to tam v breskovih nasadih;
ve gospodar, ki po dolini ɔrje:
»Zdravstvuj, Tomaž! In čuvaj nam
Pohórje.«

PRIPIS: Na Zbelovski gorci pod Sladko góro
uspevajo v vinogradih ob pečini breskve,
kot nikjer drugod v Sloveniji: drobne,
sladke, gladke in temno rdeče. Tudi cvet
je temno rdeč.

Močnejši kot lev

Zopet se je poletje nagibalo na jesen, ko je cirkus vznemiril Budimpešto. Tri leta je minilo, ko je zadnjič odhajal iz mesta.

Vihek predstave bo tudi nocoj Tičetov nastop. Najprej ples s tigrom, nato skok skozi ognjeni obroč in — krotitelčeva glava v tigrovem žrelu.

Tik pred začetkom je Tiče zagledal iluško v krogu mladih huzarjev. Spreletelo ga je kot leden curek. Zaman se je vrgel v igro z zverjo. Tedaj se je zver sprožila ko vzmet in se zagrizla vanj, vendar je od silnega sunka vzletela vznak in znova naskočila. Izza kletke je počil strel, zver je omahnila, Tičeta pa so razmesarjenega odnesli iz arene.

Na koledarju se je bilo zmenjalo nekaj letnic, ko se je pojavil v Bregu nenavadni berač. S praga ga je uzrl stareli oče, in z grozo v glasu vzkliknil:

»Pa nisi ti, Tiče? Joj, kako te je zdelal svet!«

Tiče je stal ko okamenel in grgral nerazumljive besede. Ni mogel povedati, kako se je bilo z njim zgodilo.

Nekdanjega velikana ni bilo moč prepoznači. Ljudje so menili:

»Slava ga je bila upijanila.«

Zdaj so bila daleč za njim slavna cirkuška leta, ko je bil močnejši od leva. Preostala mu je le še rodna streha.

Ljudje, ki so bili do Tičeta polni usmilenja, so ven in ven ugibali, kaj ga je bilo doletelo. In ker so ga imeli v lepem spominu in so bili ponosni nanj, na velikanu, so marnjali:

»Zakaj ni ostal kmet, ribič ali mornar!«

Kako je prišlo do sinove nesreče ni zvedel niti oče.

Grozljivega dogodka se je Tiče spominjal ko v daljni megli. Globoko v podzavesti se je ko v sanjah znašel v grozljivem vrtincu, iz katerega je polagoma padal v črno ţemo...

Iz teme se je prebudit po dolgih mesecih, ko je v bolniški postelji visel med življenjem in smrtjo.

Prišla je spet pomlad, poletje in jesen. V dolgih večerih so se zbirali ljudje v ognjenicah. Ob sladkem močtu so se razvezali jeziki in v ognjenico se je priselila ljudska modrost.

»Kaj je to: Ena žlica masti se po vsem svetu razleti?«

»Sonce,« so rekli v en glas.

Ko so takih sneli že celo rešto, so zapeli tisto najlepšo:

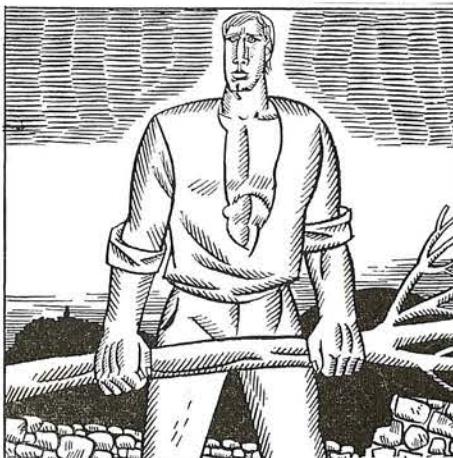
»Pupica moja, kaj bo ū...«

Odpeli so in se spomnili na Tičeta. Bil je še mlad, ko so ga sprejeli medse, in to isto pesem so zapeli pod lipo. Slavni cirkuški velikan je presahnil v istrsko zemljo. In kmetje ob trtah in olikah še dandanašnji modrujejo: »Tudi Istra je rodila velikana!«

Minilo je leto in več, ko je Tičetu v zamagleni spomin dahnil prvi žarek svetlobe. Z otrplimi rokami si je mukoma otopal obraz. V oči sta se mu vtisnili groza in obup. Ničesar drugega si ni več želel, ko še enkrat videti domači kraj.

Ko je naposled toliko okreval, da je mukoma hodil ob bergli, se je sam znašel v neznanem svetu. Nekdanji velikan je postal razvalina. Želja po domačih krajinah ga je gnala proti zahodu, od hiše do hiše, od vasi do vasi. Hodil je čez neskončno ravino. Ko je v daljavi uzrl prve vinške grijče, se je nasmehnil. Pot je bila še vedno pred njim, spal je, kjer ga je zalotila noč.

KONEC

Miro P.

Indijska naočarka

Teh kač, ki jih imenujemo tudi klobučarke ali kobre, je več vrst. Ime so dobile po temnih, naočnikom podobnih progah, ki se jim prikažejo nad razširjenim vratom, ko se razdražene vzponejo in ga močno razširijo. Klobučarke pa jim pravimo, ker je njihov razširjen vrat podoben klobuku.

Kobra naočarka je dolga do dva metra, kraljeva kobra pa doseže dolžino tudi do štiri metre. Živi v močvirjih in ob vodah južne Azije in na Cejltonu, kjer preži za živalmi, ki prihajajo k napajališču.

Naočarka je silno strupena kača. Njen pik je smrten. Vsako leto umrje v Aziji do 25 tisoč ljudi od kobrinega pika. Kobrin

strup je prozorna zlatorumena tekočina brez duha in okusa. En sam gram tega strupa zadošča za usmrtil 165 ljudi. Ko kača piči človeka, spusti v ranico 150 miligramov strupa, ki umori žrtev v samih dveh urah, če ni takoj pomoči pri roki. Pik na koži je podoben vbodu dveh tankih igel.

Iz strupa izdelujejo močan kačji protistrup. Izvežbani lovci na naočarke jih love, jim porežejo glave, katere pošiljajo zdravniškim laboratorijem, kjer izdelujejo učinkovita zdravila proti kobrinemu piku. Danes v posebnih farmah gojijo naočarke, katerim redno odvzemajo strup za predelavo v zdravilo.

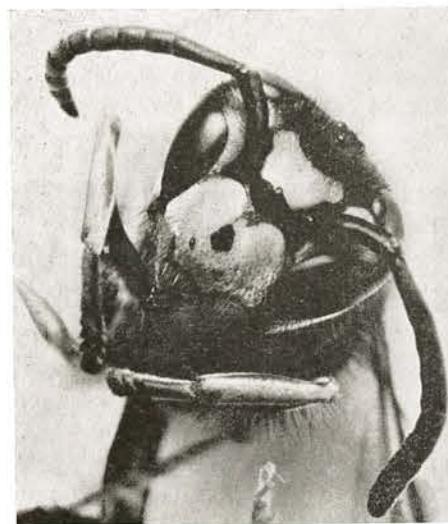
Mogoče ste kdaj videli v filmu, kako izkušeni indijski fakirji s piskanjem na piščalko privabljajo kobre, da se dvignejo iz koša in »plešejo«. Kača namreč dviga glavo in se ziblje sem ter tja. To je zelo nevarna igra, toda fakirji znajo celo kobro tako stisniti v tativju, da otrgne in tako otrpla stoji pokonci.

Naočarke so mesojede živali. Svoj plen pograbijo v skoku in ga ugriznejo. Plen je dostikrat zelo velik, da ga kobra s težavo pogoltne, ne da bi ga prej zgrizla. Ko se kobra najé, se umakne v zavetje in prebavlja nekaj dni.

OSA IN BOGOMOLKA

Tako se nam predstavlja osa, že jo od blizu pogledamo v »obraz«. Nekoliko je dlakava, črno-rumeno pasasta in poleg velikih sestavljenih oči opazimo na temenu tri drobna očesca, spodaj pa dvoje močnih čeljusti, ker se osa ne hrani samo s sladkimi sadovi in plodovi, temveč tudi z mesom, manjšimi žuželkami in sadjem.

Osa živi v družbi v okroglem osnjaku, ki ga obeša na drevesa in podstrešja. Osnjak zgradijo ose iz zgrizenega lesa, ki ga zlepijo s slino, tako da postane taka snov podobna pivniku. Ose v osnjaku ne prezimijo. Le nekaj samic prezimi v zemlji in muhu ter skrbi za nadaljnji razvoj osje

družine. Ose so tudi nevarne. Če jih razdražiš, pičijo z ostrim želom, to je z ostro bodico, ki jo imajo v zadku.

—o—

Slika nam kaže zelo povečano bogomolko. Ta žival ima majhno glavico z nitkastimi tipalnicami, ki je postavljena na podolgovato oprsje. Zadek je ploščat, noge

dolge, a posebno krepke so prednje, grabežne noge, na katerih je ostra zobata golenica, ki se da zaklopiti kot žepni nožič. Slika kaže, kako požrešna bogomolka žre ujeto kobilico.

Bogomolka živi v toplih sredozemskih krajih, navadno v travi, ali nizkem grmovju. Tu se rada potuhne, ker jo varuje barva telesa, tako da je sploh ne opaziš. Ta žuželka je najkrvoločnejša od vseh ostalih. Zato nosi vedno glavo in oprsje pokonci, prednje noge pa so vedno pripravljene, da pograbijo plen.

Danilo Gorinšek Ilustr. Leon Koporc

Mavrica

Dež livade je orósil,
polno cvetja je natrosil,
njivam žejo je utešil,
hude suše jih je rešil,
mavrica v neba obok —
smeh in sonce naokrog!

Medvedja usluga

Nekje na jugozahodnem podnožju obrobnega snežiškega pogorja je, bližu vasice Bukovja, živel v samotni, skromni bajtici zeliščarica Lucija. Vaščani so ji zrekli: Hostna Lucija. Upravičeno, zakaj Lucija je ves svoj dolgi vek preživel v gozdu. Pa tudi njena kajžica se je skrivala v gostem smrečju, tik ob samem gozdnem okraju.

Lucija se je, po smrti svojega moža hostarja, ki ga je bila podrla smreka, preživljala z nabiranjem in prodajanjem zdravilnih zeli. Pomanjkanja ni trpela. Ljudje so jo čislali, še več, imeli so jo prav radi. V tistih časih jim je pač zaledla za dobrega zdravnika. Bolnikov, revnih bolnikov še celo ne, ni odirala. Čeprav je nosila malone osmi križ, je bila še krepka ter ni potrebovala nikogaršnje pomoći. Sama je hodila v bližnji trg, sama se je oskrbovala z živili in drugimi potrebščinami, sama je hodila v gozd po drva, sama jih je žagala, sama sekala.

V Bukovju je živel kovač Matija Dren. Težko je bilo reči o njem, da je trden in zdrav ko dren. Bil je bolehen, hudo ga je dajala naduha. Matija je hodil od zdravnika do zdravnika, celo v Trst in na Reko se je peljal, zapravil je za zdravila célo pre-

moženje, a vse je bilo bob ob steno. Tedaj se je bila zavezala zanj Lucija in ga še kar dobro pokrpala. Namesto plačila ji je, po njeni želji, skoval sekiro. Ta je bila lahka, ostra in kar se da priročna. Izdelal ji je tudi in pošteno nabrusil za njeno rabo prav priležno žago. Tako ji je močno olajšal sekanje in žaganje drv. »Ne, Matijeve sekire ne bi zamenjala niti za zlato uro ne!« je večkrat dejala.

V pozmem poletju in zgodnji jeseni si je v gozdu pripravljala drva za dolgo zimo, ko je okrog vogalov vsiljivo glasno brila burja in si v vratih in oknih poiskala vsako špranjico, se pretihotapila v Lucijino bajtico in se hodila k njej gret.

Lucija se je napotila nekega še toplega jesenskega dne, s svojim vozičkom, sekirico in žago, daleč v gozd. Iz razpoke, visoke navpično dvigajoče se skale je raslo nekaj mlajših smrek; posekala jih je z lahkoto in razzagala. V razpoklinah skale pa je bilo zakoreninjenih tudi nekaj močnejših smrek, ki se niso dale zlepa ugnati. Upehalo se je. »Za danes bo dovolj!« je menila, sedla in se lotila kosila — kosa kuhanih svinjskih rebrc in hlebčka rženega kruha.

Zdajci je od nekod prištorkljala močna, čokasta medvedka.

»O Meta, pa si le spet prišla!« jo je ogovorila Lucija. »Že lep čas te nisem videla. Ali si lačna? Na: kos rženjaka ti bo gotovo šel v slast!«

Medvedka je že leta in leta poznaла Lucijo ter se je ni bala. Prihlačala je k njej, se obližnila po gobcu, prijela s prednjima šapama krajec hleba in ga pri priči zmlela. Nato je dobila še dve suhi hruški. Lucija jo je pobožala in ji velela, naj pride še prihodnji dan. Medvedka je prikimala, kakor da jo je razumela in kakor da ji je pritrđila. Potlej je počasi, leno odhlačala. Lucija je rada sveto zatrjevala, da jo medvedka razume in da sta prijateljici. Pred kakšnim letom je namreč vzela v naročje njenega mladička in ga pobožala, kar je bilo več ko čudno. Kogarkoli drugega, ki bi si bil držnil storiti kaj takega, bi bila medvedka napadla.

Lucija je bila zelo utrujena. Nič čudnega. Čez kako leto si bo naprtila že osmi križ. Pa tudi kup drv, ki jih je napravila in naložila na voziček, je bil zajeten. Voziček bo potegnila v dolino in drva zložila v drvarnico. Žago in sekiro je pustila v gozdu. Prihodnji dan se bo že zarana spravila k delu ter skušala posekatи precéj debele smreko, ki se je bila zakoreninila

globlje v večjo skalno razpoklino. Zavijhtela je sekirico in jo zasekala globoko v smrekovo deblo, žago pa je obesila na štrcelj suhe veje.

Tisto noč je spala nemirno. »Vreme ali kaj?« se je vprašala in se vprašanju posmehnila. »Stari smo, pa za vse tegobe krivimo vreme!« Proti jutru jo je zbudil močan podzemeljski sunek. Prestrashila se je. Poslej so od časa do časa komaj zaznavni tresljaji zazibavali kajžico in posteljo. Potres je! je ugotovila. Niti leto ni minilo, odkar jo je bil potres tem krajem pošteno zagodel. Odtlej je pogostoma prešinjal zemljo zdaj močnejši, zdaj slabši drget.

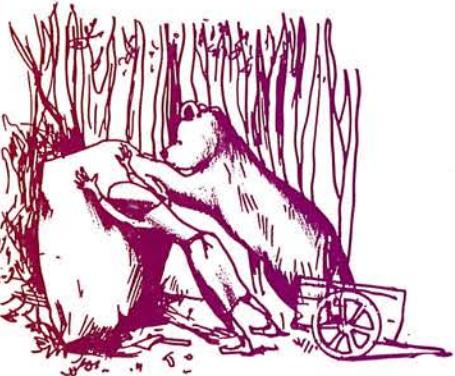
Zaman si je prizadevala, da bi znova zaspala. Vstala je, se navsezgodaj odpravila na pot in privlekla voziček na gozdro delovišče. Pogledala je proti skali in obstala kakor vkopana. Ponoči se je z vrha odtrgala ogromna skalna klada, se zvalila na smreko, jo izruvala, podrla, pokopala podse in z njo vred Lucijino sekiro.

Lucija bi bila najrajši planila v jok. Stopila je k skalni kladi in jo skušala premakniti. Oštela se je: »Gosti prismojena!« in se sama sebi posmehnila. Kaj zdaj? V vas pojde po pomoč. Trije, širje krepki može bodi z železnimi drogovimi skalo odvalili ali vsaj toliko odmaknili, da bo lahko izpod nje izvlekla sekiro. Ali se ji ne bodo posmehovali? Zaradi njene sekrice da bi izgubljali dragoceni čas? Morebiti bi ji Matija skoval novo sekiro? Ne, Matija ne dela več, prestari je že; le kakšno kljuse še podkuje. Usedla se je na bližnji drevesni panj in strmela v skalno klado. Po licu ji je spolzela solza.

»Babše avšasto, menda se ne boš cimerikala zaradi take malote!« se je pograjala.

Tedajci je prilomastila kosmatinka Meta in se ustopila pred Lucijo. Gledala jo je nekam otožno, tako nekako, kakor da je občutila njeno bol.

»O, Meta, kakšna reva sem!« ji je potožila Lucija, segla v malho in ji odlomila kos kruha. Medvedka ga je

urno pohlastala in jo počzeljivo pogledala. Zdela se ji je, da jo je vprašala: »Pa hruške, obljubljene hruške, borta Lucija, kje so?« Luciji pa je v tistem trenutku šinila v glavo čudodelna misel. Posmehnila se ji je... Mar bi res lahko Meta zaledila za štiri krepe može in njihove železne drogove? Pa poskusimo! je po tihem menila, vstala, stopila k skali in zaprosila kosmatinko:

»Daj, Meta, pomagaj, odvaliva to klado!«

Ne bi si upal trditi, da jo je Medvedka razumela. A kdo ve, kaj se kuha v medvedji glavi, ko človek kaj pogosto ne ve niti, kaj snujejo njegovi možgani!? Res pa je, da se je Meta Luciji pridružila, se s prednjima tacama in prsimi uprla v klado, globoko zajela sapo in, ne da bi se bila kdove kako naprezala, odvalila spodaj zaobljeno skalo. To pa ji ni zadostovalo,

porinila jo je še korak, dva naprej in z jezikom pomlaskala golazen: deževnike, ličinke, črve, ki so se bili prilepili na skalo.

»Meta, te usluge ti ne bom nikoli pozabil!« ji je, vsa vesela, obljubila Lucija in segla po svoji sekirici. Bila je nepoškodovana, le toporišče je bilo nekoliko odrgnjeno. Za nameček jo je potres obdaroval še z imenitno smreko.

»Meta, pridi sem!«

Medvedka je pritacala k njej.

»Teh suhih hrušk me reši!« ji je velela. »Moje škrbine niso vredne ne piškavega oreha!« Nato je stresla iz malhe vse suhe hruške in posušene jabolčne krhlje. Meta si ni dala reči še enkrat. Pospravila je vse, kakor bi mignil.

»Meta, upam, da me boš kaj kmalu obiskala!« jo je povabila Lucija. Kosmatinka je na vsake svete čase enkrat res prikolovratila v dolino k njeni bajtici, najrajši v pozni jeseni, preden se je zabubila v svoj brlog in v zimsko spanje. Lucija jo je tako povabila, jo pošegetala po vratu in prsih in jo pozdravila: »Pa na svidejne, po hruške pridi, ne pozabi!«

Meta je, zadovoljno brundajoč, od tacala.

Lucija je o tej dogodivščini pripovedovala sosedom in na koncu pomordovala: »Kako krivični smo, ko se ob vsaki neprijetnosti, ki nam jo kdo zagode, posmehujmoč se, obregnemo prav ob medveda z očitkom: »Medvedja usluga!«

Zgodba bi ne bila popolna, če ne bi na koncu povedali, da niso vaščani verjeli Luciji niti besedice in da so se ji, kakor se spodobi za vladne sosedje, za hrbotom posmehovali: »Stara je, pri belem dnevu sanja...«

ŠPORT

Ivan Furlanič

VOJKO CESAR

Glede na svojo raznolikost in privlačnost je atletika že zdavnaj dobila priljubljeni vzdevek »kraljica športov«. Atleti, ki tekmujejo v težki atletski panogi — deseteroboju — pa kralji športov. Med te redke izbrane lahko mirne duše prištevamo tudi člana Športnega združenja BOR Vojka Cesarja.

Vojko je zvest in zagrizen privrženec atletike že celih trinajst let, naporne panoge deseteroboja pa skoraj prav toliko. Zadnji dve leti si je celo priboril mesto med desetimi »kralji« Italije, saj je bil leta 1970 na državen prvenstvu v Roveretu odličen šesti. V desetih disciplinah — prvi dan je na vrsti pet nastopov, drugi dan pa ostalih pet — je zbral 6.026 točk, kar je izreden uspeh. Lansko leto pa je na podobnem tekmovanju v Rimu zasedel sedmo mesto. toda njegov končni šeštevek točk je bil rekorden. S 6.384 točkami je dosegel osebni in nov rekord Športnega združenja BOR,

kar je obenem tudi njegov največji športni uspeh.

Po zaslugu časopisa »Primorski dnevnik« je bil Vojko Cesar izbran za drugega najboljšega športnika v letu 1971. Prvo mesto je osvojila Sonja Milič, o kateri smo pisali v naši tretji številki.

Ceprav je sedaj prehodna zimska doba, marljivi Cesar še bolj zavzeto in pridno trenira kot v preteklosti. O svojih ciljih in načrtih nam ni hotel nič zaupati, toda gočovi smo, da nas v letošnjem olimpijskem letu ne bo razočaral in se v poletnih mesecih, ko bo polna atletska sezona, lahko nadejamo še boljših njegovih dosežkov.

Za konec pa še rezultati, ki jih je Vojko Cesar dosegel v posameznih panogah deseteroboja na lanskem prvenstvu v Rimu in osebni rekordi v istih disciplinah. Od teh so kar štirje tudi rekordi BORA in sicer v tekih na 100 metrov in 110 ovire, v skoku v daljino in skoku s palico.

100 METROV: 11'5 — 11'4; DALJINA: 6,46 m — 6,54 m; KROGLA: 12,39 m — 12,96 m; VIŠINA: 165 cm — 170 cm; 400 METROV: 54''9 — 54''5; 110 METROV OVIRE: 16'4 — 16'4; DISK: 37,42 m — 38,42 m; PALICA: 3,80 — 4,10 m; KOPJE: 54,94 m — 55,72 m; 1500 METROV: 4'57''6 — 4'57''.

Pri deseteroboju sestavijo lestvico tako, da za vsak doseženi čas podelijo določeno število točk na podlagi posebnih tablic. Skupni šeštevek točk vseh deset disciplin je končni rezultat.

DORICA POJDE NA MORJE

Tudi ta dan jim je mama pripravila dobro kosilo. Do sitega se je najedla tudi Dorica, na koncu pa je še polizala krožnik.

»Torej!« je zdaj veselo dejal oče. »To poletje pojdemo za deset dni na morje. Nas vse tri so že vpisali.«

»Ali res?« je vzkljiknila Dorica. Nekoli še ni videla morja, to pa si je vročé želela. Kar zaploskala je in se zavrtela na petah vsa srečna.

»V aprilu smo in za priprave bo dovolj časa,« je pripomnila mama. »Premislili bomo, kaj nam bo treba vzeti s seboj na morje.«

»Seveda! Ampak vsega čim manj, da bomo laže in lepše potovali,« je menil oče.

»Na morje bi rada vzela tudi igrače,« je rekla Dorica. »Tudi tam se bom igrala z njimi. Doma bi jim samim bilo preveč dolgčas.«

»Za igrače tam ne bo dosti časa,« je dejala mama. »Podnevi se boš sončila in kopala, ponoči boš spala. Igrač vendar ne boš jemala v vodo, saj bi jih s tem uničila.«

»Zamorček bi se že lahko kopal v morju, ker je iz gume,« se je Dorica branila. »Z drugimi pa bi se igrala samo na pesku.«

»Preveč igrač bi nam bilo le v napotje. Zamorčka vzemi in še katero majhno punčiko, a ničesar več!« Tako je velel oče.

Dorica je pohitela v sobo. Tam so na stenski polici poleg njene postelje stali in sedeli njeni prijatelji in prijateljice. Vsi so bili gotovo že radovedni, kaj jim bo njihova deklica povedala.

»Poleti pojdemo na morje!« jim je zaklicala. »Toda ne morem vas vseh vzeti s seboj. Bilo bi preveč prtljage.

Tudi kopati se ne bi mogli vsi. Slane vode pa sploh niste vajeni.«

»Mi ne poznamo še morja in zato bi ga radi videli,« je odvrnila Dorična igrinja — mehka, rjava opica.

»O, meni pa je morje dobro znano in tudi slane vode se ne bojim, saj sem vendar mornar, ali ne? Gotovo imam pravico do morja!« je odločno povedal mali mornarček v temno modri obleki.

»Seveda, mornar bi že mogel iti z nami,« je privolila Dorica. »Pa še najmanjšo punčiko Špelco bi vzela s seboj...«

»Zakaj pa ravno njo? Ali nas drugih punčik ne maraš več?« so zagodrnjale vse tri druge:

»Očka in mamo moram ubogati,« se je zagovarjala. »Pač pa naj gre na morje tudi zamorček. Iz gume je in ga voda ne more premočiti.«

»Še jaz hočem videti morje,« je dejal rdeči Indijanec s perjanico na glavi in sekirico v roki. »Slišal sem o morskem kitu in ta me najbolj zanima.«

»Na tem našem morju takšnih velikih kitov ni.«

»Jaz pa sem severnjak in mi je to vaše morje pretoplo,« je zamoljal beli medved v kosmatem kožuhu. »Všeč mi je le severno morje, tam je večen

sneg in led. Tam je moja prava domovina.«

»Zelo pameten si,« ga je Dorica poхvalila. Nekatere igrače pa so molčale, kakor da so užaljene.

»Veste kaj?« jih je skušala potoljiti Dorica. »Morebiti pojdemo prihodnje leto spet na morje. Tedaj pa vzemem s seboj samo tiste izmed vas, ki letos še ne prideite na vrsto. Ali vam bo prav?«

»Če bo le res! Ampak na to nam bo treba čakati celo dolgo leto!«

Dorica pa je še obljubila: »Ko pa se poleti vrnemo Špelca, mornar, zamorček in jaz, vam bomo priposedovali o vsem, kar bomo na morju videli in doživeli.«

»No, samo to bo za nas precej slabba tolažba,« je potožila opica.

»Nam drugim punčikam bo vseeno hudo dolgčas brez tebe, Dorica, in brez Špelce,« se je oglasila punčika Marjetka. »Tudi jokale bomo včasih. In bale se bomo, da ne utoneš v morju, ko pa še ne znaš plavati.«

»Oh, saj letos me bo očka naučil plavanja, obljubil mi je.«

»Veste kaj?« je spregovoril smešni pajac z dolgim nosom in v rdečih hlačkah, ko se je obrnil k tistim igračam, ki bodo ostale doma. »Le nič se ne žalostite! Vselej, kadar vam bo preveč dolgčas, vas bom jaz zabaval. Uganjal bom raznovrstne norčije in vam pravil veselje šale. Še pokali boste od smeha!«

Vsi so pajacu prikimali, tudi Dorica. Vse bo torej v redu! Lepo bo na morju!

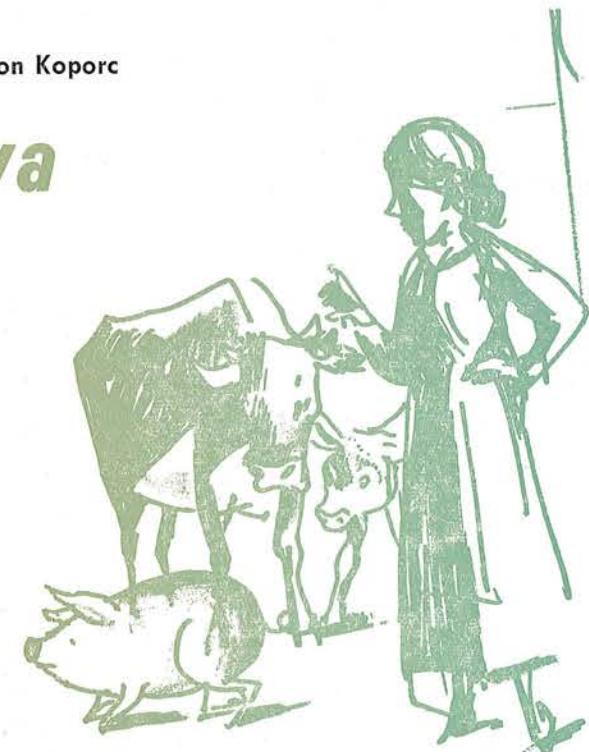
Valentin Polanšek Illustr. Leon Koporc

Naša krava

Naša krava
svetlorjava
mleko daje
le teličku
in prešičku.

Mama pravi
včasi kravi:
Bo še mleka
za človeka?
Rjavka kima,
klaje nima.

Naša krava
je že prava,
mleko daje,
če je klaje,
za mladino
in starino.

ČRNI KROKAR

(STARNA NEMŠKA PRAVLJICA)

Na kraju vasi, v mali bajti, je živeila srečna družinica, oče, mati in sinček.

Oče je delal pri kmetih od zore do mraka, mati je skrbela za dom in malo njivico, sinček je ustvarjal njuno srečo.

Zgodilo se je, da se je oče ponesrečil in umrl. Mati je morala sedaj na delo izven doma, da je preživila sebe in otroka. Otrok je bil zdrav, bister in tako lep, da se ga je oprijel vzdevek lepotec. To je bila njegova nesreča. Mati je garala od zore do mraka pri sosedih. Kar je dobivala hrane je le majhen del privoščila sebi, ostalo je nesla otroku, da je bolje uspeval.

In bil je res krepak in lep. Vsak dan je bil večji, vsak dan lepši. A z vsakim dnem je rastla tudi njegova samozavest in oblastnost. Med vaškimi otroci je morala obveljati vedno njegova volja. Huda je predla onemu, ki se mu ni pokoril. Bil je nadut. Vso okolico je preziral. In preziral je tudi svojo mater, ker je z vsakim dnem vidno propadala. Vsak dan je hodila bolj sklonjena, vsak dan so bile bolj številne in bolj globoke gube na njenem obrazu. Njene roke, ki so prej nežno božale sina, so bile sedaj trde, raskave. Členki na njih so se odebeliли, koža je postala suha, polna temnih madežev. Mati je vse pretrpela otroku na ljubo. Fant je vračal njeni ljubezen z zadirčnostjo in prezirom. Njene roke so se mu studile.

Nekoč si je omislil igro z lokom in puščicami. Zabaval ga je, da je vedno točneje zadeval določeni cilj. Nobeden od njegovih vrstnikov mu ni bil kos. Za-

to si je v svoji nadutosti omislil kruto igro. Vsak ptič, na katerega je meril, je bil smrtno zadet. Bil je ponosen na to in njegovo srce je pri tej igri popolnoma okamenelo.

Nekega dne je vzel lok in puščice in se podal v bližnji gozd. Tam ni manjkal ciljev — ptičkov.

Po kratki hoji je zagledal na drevesu prekrasno ptico. Enake ni videl do tedaj še nikoli. Brž je napel lok in puščica je točno zadeela ptico v prsa. Zamahnila je enkrat, dvakrat s perut-

mi in padla na tla. A predno jo je utegnil pobrati, se je prikazala pred njim lepa žena, tako bela in nežna kot so jutranje megllice. »Zakaj si ubil mojo najljubšo ptico?«, ga je vprašala. Predno se je utegnil zbrati, je nadaljevala: »Kaznovala te bom za tvojo trdostnost. Spremenim te pri priči v grdega, črnega krokarja. In tak ostaneš tako dolgo, dokler ne pade na twojo glavo materina solza.« Udarila ga je po glavi z malo paličico in lepi fant se je spremenil v črnega krokarja. Prikazen je izginila. Na tleh je sedaj čepel grd, črn ptič. Poskusil je zavpiti, a iz grla se mu je izvil le zoprn kraa, kraa... Poskusil je hoditi, a le počasi in nerodno se je kobacal preko kamnov in korenin. Poskusil se je dvigniti v zrak — to je šlo. Zletel je na rob gozda in se vsedel na parobek. Tu je imel pred sabo celo vas in svoj dom. Zaslišal je tudi materin glas, ki ga je v obupu klicala. To je bilo zanj strašno. Razpel je peruti in zletel proti domači bajti. Vsedel se je na jablano pred hišo in brez moči gledal, kako je mati begala okrog voglov in ga klicala z najlepšimi imeni.

Tu na tem drevesu je bilo odslej njegovo domovanje. Kaj vse se je ta čas dogajalo v njegovi duši! Kes in obup sta ga mučila.

Mati je zdaj malo hodila na delo. Saj ni imela več nikogar, za katerega bi moralra skrbeti. Posedala je pred hišo in neprestano jokala.

Postajalo je hladno, bližala se je zima. Mati je večji del dneva prebila v bajti. Za mizo je sedela, obujala spomine na srečne dneve, ki jih je preživel, in ihtela ter ihtela.

Krokar na drevesu zdaj ni več videl matere, zato se je spustil na okno in tam prečepel cele dneve.

Mati je šele sedaj opazila ptiča. Saj ga sploh videla ni — njene misli so bile samo pri izgubljenem sinu. Niti ni videla, da je imel ptič vedno solzne oči.

Ljubo ji je bilo čutiti živo bitje v svoji bližini. Krmila ga je in krokar ni bil prav nič plašen. Celo iz roke je pobiral zrnje. To se ji je čudno zdelo. Tako so minevali dnevi. Zapadel je sneg in ptič se ji je smilil. Odprla je okno in ga spustila in izbo. Odslej je živel krokar pri njej. Zanjo je to bila majhna toča v tej strašni samoti.

Prišel je božični večer. Kdo bi mogel opisati čustva, ki so divjala v prsih uboge žene ob spominu na nekdanje božične večere, ki jih je preživel z otrokom in možem. Pripravljala jima je veselje s tem, da jima je pekla in cvrla, sama pa uživala ob njuni sreči. V svetli izbi so bile jaslice, za otroka pravo čudo in njegova sreča je osrečevala starše. A sedaj? Groza je je bilo te črne samote. Glasno je klicala sina, a odgovor je bila le gluha tišina.

Krokar, na mrzli peči, je vse to opazoval. Kaj je bilo v njegovem srcu? Tudi njemu so padale debele solze po

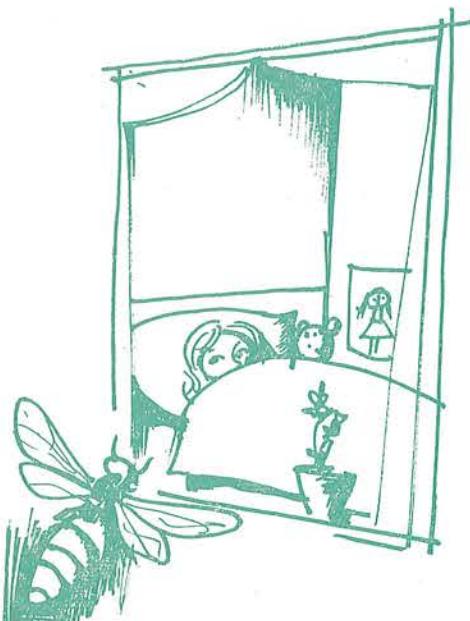
črnem perju. Rad bi govoril, klical »mama, tukaj sem,« a ni mogel.

Tedaj se je opogumil. Zletel je s peči na materina kolena. Žena se je začudila njegovi kroškosti. Sprejela je to kot znak hvaležnosti, ker je našel pri njej toplo zavetišče. Tako sta prebila večer: žalostna mati in črni krokar.

Solze so materi neprestano lile po licu in zgodilo se je, da je ena težka solza padla ravno na krokarjevo glavo. Tedaj je v hipu izginil ptič iz na-

Vera Pipal

Barbika je bolna

ročja in pri njej je nenadoma stal njen fant, lep, zravnani, kot nekoč. Zastrmele je in obstala brez moči. Ni mogla verjeti svojim od solz že napol slepim očem. Takrat se je sin vrgel na kolena, objel njene roke, jih poljubljal in močil s svojimi solzami — »mama, mama!«. Ta klic jo je zdramil. Objela je fanta in ni bilo ne kraja ne konca izlivov njune sreče.

Kdo more opisati srečno življenje, ki je zavladalo odslej v tej mali bajti?

Ilustr. Leon Koporc

Po vrtu cvetočem
čebela nabira si med.
Po soncu pekočem
hiti od cveta na cvet.
»Kaj danes mi, cvetka,
sklanjaš glavo?
Mar Barbike nič še
na vrt ni bilo?«
Čebelici dahne
cvetica v uho:
»Poleti tja k oknu,
kjer Barbka leži,
poglej, če že v lička
se vrača ji kri!
Že dočgo-med nas
je na vrt ni bilo,
kako nam je dolg čas
za njo in hudo!«

Čebela zletela
in brž priletela:
»Že Barbki je bolje!«
pove vsa vesela.
»Naberem takoj ji
še nekaj medu,
da v čaj ga dado ji
in brez sledu
bolezen zbeži,
a Barbka se zdrava
na vrt prismeji.«

Kajetan Kovič

Ilustr. Bine Rogelj

Naša stara, siva vrana
že boleha teden dni.
Huda mrzlica jo trese,
glava jo močno boli.

»Morala bom do zdravnika,«
sama zase godrnja.
»Bom stopila k botru štrku,
ki na gripo se spozna.«

Modri doktor pri pregledu
le latinsko govoril.
Z repom malo pomigava
in navzkriž vrti oči.

»Sedem bolh in pet komarjev
naj v lekarni ti dado.
Z močnim kropom jih popari
in popij takoj nato.«

ZDRAVILO

To preskušeno zdravilo
res je gripo prepodilo:
lonc kropa je požrla
in takoj nato umrla.

ŠOLARJI PIŠEJO

25. APRIL

Očka mi je pripovedoval, da je 25. april zelo važen in velik praznik. To je praznik osvoboditve. Pred sedemindvajsetimi leti je bil tega dne konec druge svetovne vojne.

Mnogo naših ljudi je med vojno trpelo v nemških taboriščih in mnogo jih je umrlo v strašnih mukah. Dosti ljudi je bilo pri partizanah. Mojemu očetu so Nemci začigli dom in odpeljali njegovega očeta in brata v Nemčijo. Mami pa so v boju ustrelili njenega očeta, strica pa začigli v nemškem taborišču Mauthausen.

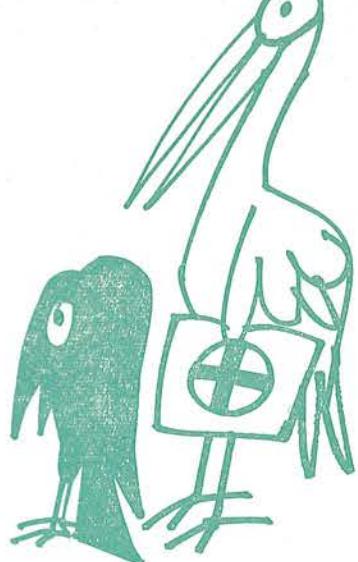
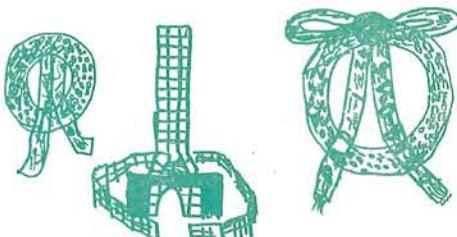
Tudi v Trstu so imeli Nemci uničevalno taborišče, ki so ga uredili v Rižarni. Iz nje

se je malokdo vrnil. Tam so v celice spuščali plin, jetnike strašno mučili in jih žive ali mrtve sežigali. Rižarna je bila edino uničevalno taborišče v Italiji, zato so jo proglašili za narodni spomenik.

Oskar Zužek
2. r. ŠEMPOLAJ

OČKA MI JE PRIPOVEDOVAL

Očka mi je pripovedoval, da je 25. april obletnica konca druge svetovne vojne. Na Krasu je mnogo spomenikov, ki nas spominjajo na padle za svobodo. Ko sva

se očka in jaz sprehajala po gmajnah, mi je za Prečnikom pokazal skromen spomenik iz kraškega kamna, ki ga krasijo samo smreke in divje rože.

Peter Kuk
2. r. ŠEMPOLAJ

SPOMENIK V RIŽARNI

Na 25. aprila se spominjamo žrtev v Rižarni, v kateri so sinovi in hčere naroda žrtvovali življenje za našo boljšo bodočnost. Tam so umirali Slovenci, Italijani in Judje. Tudi iz naše vasi je mnogo ljudi padlo. Neko dekle so junija 1944. leta se žgali v Rižarni.

Tatjana Rojc
2. r. ŠEMPOLAJ

KROKODIL IN VRABEC

Čistil je vrabec krokodilu zobe. In je jedel ostanke. Nekoga dne mu krokodil reče:

»Priatelj, ti poješ skoraj več kot jaz, zato te pri priči požrem!« ter ga požre. Vrabec pa se je tam počutil še lepše. Jedel je vse, kar je bilo v trebuhu. Jedel je pa tako, da je ostala od krokodila samo koža in koščice.

Napol mrtev ga je krokodil prosil in prosil, dokler se ga ni debeli vrabec usmilil. Tako se je krokodil rešil požrešnega vrabca.

Kajetan Kravos
2. r. SV. IVAN

OBISKAL NAS JE FRANE MILČINSKI - JEŽEK

O obisku Franeta Milčinskega je pisalo več učencev katinarske šole. Objavljamo le odlomke iz treh spisov.

Letos je bila naša šola poimenovana po pisatelju in mladinskem sodniku Franu Milčinskem. Zaradi tega je prišel na našo šolo njegov sin Frane — Ježek. Nastopil je na dveh predstavah, popoldne za otroke, zvečer za odrasle.

Zvečer je bila dvorana polna. Najprej nam je Frane Milčinski govoril o svojem očetu, kako je pomagal otrokom, ki so se pregrešili. Govoril nam je o očetu — sodniku. Če hočemo spoznati Milčinskega kot

pisatelja, je bolje, da beremo njegove knjige, je rekel Ježek. Ko je končal govoriti o očetu, nam je podal svoj humoristični program.

Ugo Simčič
5. r. KATINARA

Ježek je bil oblečen v zakrpiane hlače, modro majico z jopičem brez rokavov, na rokah je imel bele rokavice in na glavi slamnik. Prišel je na oder s črno torbico, o kateri je rekel, da je glavna oseba predstave.

Prizor, ki me je najbolj zabaval, je bil tisti, ko je Ježek prečital pesmico: Ciciban, cicičuj. Ježek pravi, da je napačno, da ločila ne izgovarajo, zato si je izmisliš za vsako ločilo poseben zvočni znak. Če je hotel povedati, da je klicaj, je naredil: fšššššš-tik. Tik je nameč pika. Tako čitana pesem nas je zelo zabavala.

Drug lep prizor je bil, ko je Ježek prečital zgodbo o »Strahopetnem Strahu«. Zgodba je pripovedovala kako se je strah bal svoje sence in je žebral iz gradu.

Erika Tozon
5. r. KATINARA

Ko je Frane Milčinski stopil na oder, je ževel, da ga kar prijateljsko imenujemo Ježek. Ker se nam je on predstavljal, je ževel, da se mu predstavimo tudi mi. Ker bi pa to predolgo trajalo, smo se zmenili, da se mu bomo predstavili vsi hkrati. Ko je Ježek štel do tri smo vsi skupaj zaklicali svoje ime, a se ni prav nič razumelo. Vseeno je bil Ježek zadovoljen.

Ježek je imel svoje knjige v torbi. Preden je začel brati, si je nataknil očala. Rekel je, da mu očala služijo, da nas bolje sliši. Iz torbe je vzel knjigo in nam začel brati: »Butalski policaj in Cefizelj.«

Ta povest nas je zelo zabavala. Potem smo si učenci zapeli nekaj pesmi. Tačas je moj brat Ervin pripravil harmoniko in nam zaigral nekaj pesmic.

Tako se je končala otroška predstava.

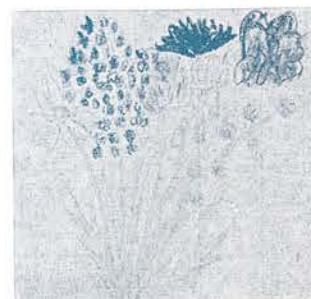
Zvečer je zopet nastopil Ježek. Pri včerni predstavi mi je bila najbolj všeč Ježkova kriminalna pesem.

Upam, da se bo Ježek še vrnil k nam in da nas bo še zabaval.

Renato Gombač
5. r. KATINARA

MAJ

Maj je peti mesec v letu. Prvega maja praznjujemo praznik dela. V cerkvi so vsak večer šmarnice. Otroci gredo radi k šmarnicam, ker jim duhovnik da podobico. Ta mesec je posvečen Materi Božji in zato nosimo v cerkev najlepše cvetice, ki sedaj cvetejo. To so vrtnice in šmarnice. Na vrtu rastejo še druge cvetice: nageljni, marjetice, mačehice, spominčice in majnice.

Na vrtu raste tudi radič, solata in redkvice. Prvo sadje so zgodnje češnje. V Dolini in Boljuncu naredijo »Mlaj«. To je češnja, ki jo pritrđijo na drog, katerega dvingejo sredi vasi.

V maju so noči krajše, dnevi pa daljši, lepi in topli. Ptički delajo gnezda in žvrgolijo. Zame je maj najlepši mesec v letu.

Franka Poropat
2. r. ŽAVLJE

MOJ DOM

Naša hiša je stara deset let. Pred hišo je velika njiva in vrt. V družini smo štirje. Moj bratec se imenuje Ervin, je star pet let in hodi v otroški vrtec. Vsak dan ga hodim iskat.

Na vrtcu imamo dosti rožic, s katerimi ima mama dosti dela. Jaz ji tudi pomagam. Nimamo dosti dela samo z rožami, ampak tudi z drugimi rečmi. Okrog hiše je sadno drevje in precej hrastov.

Jaz živim na Krasu, na lepem in čistem zraku. Pri hiši imamo dosti živali, s katerimi imamo veliko veselja. Najbolj mi uga ja mucka. Imenuje se Miki. Poleg muce imamo kokoške in zajčke. Moj očka dela v kamnolomu, mama pa dela doma in na vrtu. V svojem domu se počutim srečno.

Julijana Černuta
3. r. REPENTABOR

MOJE NAJLJUBŠE IGRAČE

Imam mnogo igrač, a najrajši imam otroški voziček. Kupili so mi ga za Devico Marijo. Je moder. Spredaj ima dve žogici. Ena je zelena, ena pa rumena. Voziček ima štiri kolesa. Lahko se ga tudi spravi. Poleti, ko ni bilo pouka, je k meni prišla prijateljica Patka in igrali sva se z vozičkom. Lani sem imela še en voziček, ker pa je izgubil kolesce, so mi kupili tega, ki ga sedaj opisujem. Skrbno bom pazila nanj, da se ne bo nikoli razbil.

Suzana Škarab
2. r. REPENTABOR

Moja najljubša igrača je avtomobil. Z njim se vedno igrat. Ostalih igrač ne marjam. Ko prenehram z igro, avtomobil pošpravim. Včasih se igrat tudi s sošolci.

Teta me ne pusti na vrt kadar dežuje, zato sem doma in se učim. Avtomobil je iz kovine. Je rdeč, velik in zelo teče. Upam, da bo vedno cel in da se ne bo razbil. Lahko ga bom imel za vse življenje za spomin. Zdaj sem že velik in ne smem misliti na igrače, ampak na šolo.

Avrelj Ravbar
2. r. REPENTABOR

Moja najljubša igrača je punčka in se vedno z njo igrat. Kadar pride prijateljica Suzana, se vedno igrat s punčko. Dajeva ji jesti in včasih jo peljeva v vozičku.

Ko je imela punčka rojstni dan, sva napravili tortko. Povabila sem prijateljice. Ko smo nehale z igro, smo se šle žogat.

Poleg punčke imam tudi druge igrače. Imam mnogo oblekic in čeveljčkov, ki mi jih je spletla mamica. Punčko vedno preo-

blačim in slacim. Moj bratec se je vedno dotika in se z njo igra. Jaz mu je ne pustim, ker jo vleče za lase in jo lahko razbije. Ko bom odrasla, se bom z veseljem spominjala na punčko, ki mi dela družbo v otroških letih.

Patka Purič
2. r. REPENTABOR

Moje najljubše igrače so majhni deli avtomobilov. Najraje se igrat z njimi. Včasih pozabim na domačo nalogu. Imam raznobarvne avtke. Majhni so, ampak kot pravi. Železni so in lepo pobarvani.

Kadar dežuje, se igrat v sobici, ko pa sije sonce, se najraje igrat na pesku. Pripravim lepe ceste, postavim mostičke, bencinsko črpalko in hišice. Včasih pride do prometne nesreče. Tedaj vzamem rešilni avtomobilček Rdečega križa in policijski avto. Včasih mora priti tudi cestna pomoč, da odstrani razbita avta.

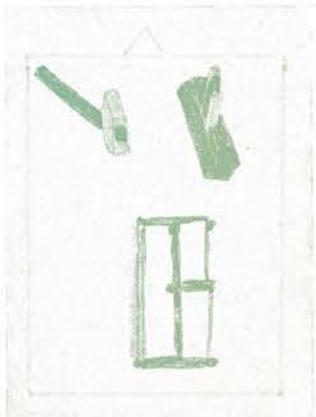
Težko se ločim od avtomobilčkov, ko me mama kliče, da naredim domačo nalogu.

Pavel Calzi
2. r. REPENTABOR

MOJ DRAGI OČKA

Moj očka dela. Je zelo dober. Me ima zelo rad. Je majhne postave. Imenuje se Franko. Ima rjave oči in črne lase. Star je 36 let.

Moj očka je mizar. Ima še precej dobro plačo in dela dobro. Očka mi je že naredil

posteljo in nočno omarico. Sedaj dela omaro.

Večkrat nas spremlja v šolo in domov. Večkrat ga jezim. Moj očka in moja mama se malokdaj prepirata. Želim mu, da bi živel še mnogo let. Ko prihaja domov, sem zelo vesela.

Lučana Janežič
3. r. ROJAN

Imam dobrega očeta. Opisala vam ga bom.

Mojemu očetu je ime Drago. Rodil se je novembra 1935. leta. Ima dva brata in dve sestri. On je najstarejši.

Je srednje postave. Nosi naočnike. Sprejaj ima kodrčke. Je zmeraj dobre volje. Kadi cigare in je dober šahist. Dela zjutraj in popoldne. Vidimo ga samo pri kosilu in večerji. Ko bodo dnevi lepši, bomo hodili na izlete. Moj očka mnogo potuje. 19. marca, ko je bil praznik očetov, smo mu kupili cigare. Upam, da bo dolgo živel.

Vesela sem, da imam tako pridnega očeta.

Vesna Bajc
3. r. ROJAN

MOJA DRUŽINA

V naši družini smo v treh: oče, mama in jaz. Oče ne dela, ker je bolan, mama ima pokvarjeno roko, jaz pa hodim v šolo v Cerovlje. Med seboj se imamo zelo radi in si pomagamo. Z nami je živila tudi babica, a je pred osmimi leti umrla.

Enkrat na mesec prideta k nam na obisk teta in stric.

Franko Tolli
5. r. CEROVLJE

KO SEM BILA ŠE MAJHNA

Iz otroških let se spominjam mnogih dogodkov. Med temi mi je najbolj ostal v spominu dogodek o pajku.

Nekega lepega poletnega dne sem šla na dvorišče in zagledala Sergija, ki se je igral. Mama mi je dovolila, da sem se šla igrat z njim. Pridružil se nama je tudi moj brat Valter. Vsi skupaj smo šli na bližnji travnik. Tam smo se lovili, potem pa upehani sedli v travo. Ko je bila ura kosila, me je začelo srbeti po nogi. Misnila sem,

da je trava. Toda takoj sem opazila, da mi po nogi leze velik, svetlorumen in črn pajek. Na vso moč sem se prestrašila in zajokala. Valter je pobral palico, sunil pajka z noge in ga porinil v grmovje.

Kakor da me je na pol zmanjkal, sem zdrevla k mami. Mama me je tolažila, a jaz se nisem mogla pomiriti.

Po tem dogodku sem mamo večkrat nadlegovala tudi ponoči. Vedno sem se bala, da mi lezejo pajki po nogah. Mama je moralta posteljo odkrivati, da sem se prepričevala, da ni pajkov.

Tudi babica vedno pravi, da je pajek majhna živalca in ne more škodovati ljudem, a jaz se jih še vedno bojim.

Helena Gruden
3. 3. NABREŽINA

POTOVANJE VODNE KAPLJICE

Nekoč sem bila pri morju in sem videila kapljico. Poklicala me je: »Suzana, jaz se imenujem Marjetka.«

Naslednjega dne jo je sonca s svojimi žarki obsijalo in kapljica se je počutila lahko, lahko. Začela se je dvigati vedno više. Tam je srečala mnogo kapljic, takih kot ona. Sklenile so, da se bodo stisnile ena k drugi in nastal je oblaček. Oblaček je čez čas počil in začelo je deževati. Kapljica se je znašla na travi. Pronicnila je v zemljo. Tam ji ni ugajalo. Na velikem potovanju je srečala še mnogo drugih kapljic. Začele so teči in nastal je potoček. Vabilo so se čez travnike in doline, dokler niso prišle v morje.

Tako se je naša kapljica spet dvignila pod nebo in spet padala na zemljo.

Suzana Škabar
2. r. REPENTABOR

Neko nedeljo smo šli k morju lovit ribe. Očka in brat sta vrgla v vodo trnke, jaz pa sem se zagledal v valove. Naenkrat slišim, da me nekdo kliče: »Pavel!«

Mislil sem, da me kliče mama. Med valovi sem opazil kapljico, ki me je klicala. Rekla mi je, da gre pod nebo med oblake.

Dva meseca kasneje smo šli na izlet k Soči. Ko sem s starši bil ob bregu in gledal

deročo Sočo, sem med valovi spet zagledala prijateljico kapljico Alenko. Tako sem jo imenoval. Vprašal sem jo: »Kako si se znašla v Soči?« Odgovorila mi je: »Ko je deževalo, sem izpod neba padla v to reko. Sedaj imam dolgo pot do morja, ker gre reka naravnost v morje.« Priovedovala mi je še mnoga lepih reči, tudi kako se med valovi veselo igrala z ribami.

Vedno ko hodim k morju, jo vidim, kako valovi sevelo igrata z ribami.

Pavel Calzi
2. r. ŠEMPOLAJ

MOJ MUCEK

Moj mucek se igra z drugimi mucami. Vedno skače čez ograjo in priteče k meni. Se imenuje Tonček.

Edi Dreossi
1. r. ROJAN

NAŠ RADIO

Doma imamo dva radia. Enega mi je kupila teta, enega pa mi je prinesla botra, ko sem bil pri birmi. Kadar ne hodim gledat televizije, poslušam radio. Zelo rad poslušam mladinske oddaje za šole: »Otroci pojo«, »Pisani balončki« in »Nekoč je bilo«.

Franko Tolli
5. r. CEROVLJE

NEŽKINA PRIPOVEDKA

Ko sem se nekoč na dvorišču igrala s punčko, sem bila jaz mamica, ona pa moja hčerka. Imela sem tako punčko, ki je govorila in jokala. Najbolj mi je bila všeč tista naprava, ki je v punčki delala jok. Ko je jokala, sem jo kregala. ker sem imela veliko dela, pa še ona me je jezila. Kuhati sem moralta kosilo zanj. Daniela, tako je bilo punčki ime, še jesti ni hotela sama in moralta sem jo pitati. Daniela pa je vedno jokala in jokala. Nekoč sem se razjezila in jo vrgla na tla. Iz punčke je padla naprava in se razbila.

Od takrat je bila Daniela vedno pridna. Nič več ni jokala, vedno je pridno spala in spi še danes.

Ines Škabar
2. r. REPENTABOR

NAGRADNA UGANKA

Tudi za letos je nagradnih ugank konec. Sedaj nestrpno čakate še na pravilne rešitve in na ime srečnega izžrebanca, ki dobi lepo slovensko knjigo. No, najprej rešitve: reki sta Savica in Soča. V svojih pesnitvah ju omenjata pesnika France Prešeren in Simon Gregorčič. Ostale rešitve pa so: A 2, B 4 in C 3. Tokrat je žreb določil FRANKA TOLLOIA, učenca 5. razreda osn. šole v CEROVLAJAH.

Zaključil se je tako vaš in naš trud. Z novim šolskim letom pa spet na svidenje z novimi ugankami in zankami.

REŠITVE UGANK IZ 7. ŠTEVILKE

KRIŽANKA »KRAŠKE VASI« — Vodoravno: 1. Padriče, 6. rane, 8. OM, 10. KK, 11. po, 12. sik, 13. Col, 14. ER, 15. SS, 17. ki, 18. Križ, 20. Kopriva. Navpično: 1. Prosek, 2. dr., 3. rak, 4. Ink, 5. če, 7. Dolina, 9. mir, 11. pok, 15. srp, 16. sir, 18. KO, 19. ŽI.

POLŽ — Čaven, Nanos, sinica, Ahil, lovec, cerkev, vile, ep, Portorož, žito.

POSETNICE — Gospodične so: Tržačanka, Goričanka, Videmčanka.

UGANKE — Pomlad, poletje, jesen, zima.

REŠITVE UGANK IZ 7. ŠTEVILKE SO POSLALI: Barbara Žerjal, 4. r. NABREŽINA. Verica Žvab, Marko Mesesnel Igor Švab, Aldo Cunja, Darij Andlovič, Fabij Mazzucca, Boris Grujen, Edi Galante, Kristina Cupin, Renata Gabrijelčič, Marina Orel, Erika Roncelli, Do-a Tomsich, Tatjana Smerdel, 4. in 5. r. DONADONI. Rada Zergol, Igor Brana, Eleonora Zupančič, Franka Zoch, Anamarija Novič, 3. in 5. r. SV. IVAN. Nereida Dobrila, 5. r. RICMANJE. Loredana Guštin, 4. r. REPENTABOR. Savina Kozina, 5. r. BOLJUNEC. Gabrijela Basezzi, Suzi Rakar, Damijan Purger, Franka Poropat, Maura Mauri, Daria Gomšač, 1., 2., 4. in 5. r. ŽAVLJE. Romana Maiano, Alma Gruden, Angela Milič, Miran Furlan, Lavra Lavrenčič, Rado Milič, Bruno Pegan, Darma Purič, Silva Peretič, Nataša Škrk, Aleks Milič, Barbara Gruden, Damijana Fabjan, 4. r. ZGONIK. Barbara Rustja, Anamarija Uršič, Andrej Sirk, Nadja Marinčič, Miran Vižintin, 4. in 5. r. UL. RANDACIO - GORICA.

IZŽREBANI SO BILI IN DOBE NAGRADO: Loredana Guštin, učenka 4. r. osn. šole REPENTABOR; Nataša Škrk, učenka 4. r. osn. šole ZGONIK in Savina Kozina, učenka 5. r. osn. šole BOLJUNEC.

Počitnice!

Lep, brezskrben čas za vas vse. V nekaj dneh bo šole konec in za nekaj časa se boste poslovili od zvezkov in knjig. V tem času bo tudi GALEB počival in si, prav tako kot vsi, nabiral novih moči za prihodnje šolsko leto, ko vas bo spet obiskal in vam prinašal nove zanimive in poučne sestavke.

Pred zaključkom šolskega leta se zahvaljujemo vsem pridnim bralcem, ki so vestno sledili izhajjanju GALEBA, ter učiteljstvu, ki je našo Mladinsko revijo posredovalo šolarjem, da so si ob branju v pouk in razvedrilo bogatili duha.

Vsem vesele počitnice in na svidenje spet v oktobru ob začetku novega šolskega leta.

Uredništvo